Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом.

РІК IV. Львів, дня 30 жовтня 1930 р. Ч. 20.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, І. поверх. — Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1930: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол., чвертьрічно 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2·50 мільрайсв; в Арґентині — 3·50 песа; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. **Один прим. 35 с**

Українські еміґранти! Не кидайте рідної землі!

**Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами!
Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Еміґрант“!**

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, І. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам
Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові міститься
у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч. 95, І. пов.
Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам
Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами міститься
в ТЕРНОПОЛІ вул. Пілсудського ч. 6.
Урядові години 8—3.

Південна Америка в огні

Від якогось часу ми свідками, як революційні потрясення переходять крізь всі краї Південної Америки.

Зачалося від республіки Перу, де збунтовані військові відділи скинули диктатора президента. Таке саме було в Арґентині, де економічна кріза дала себе сильно відчути цілому населенню, як і абсолютна влада президента Іріжоєна. Перші підняли повстання студенти, за якими пішли військові відділи. На чолі повстання станув ґенерал Урібуру, який заняв столицю Арґентини, Буенос Айрес і став фактичним керманичем.

З республіки Чіле також наспіли вістки про військову революцію, яка по одним вісткам здавлена, по другим корисно розвивається.

Та найбільш алярмуючі вістки наспіли з найбільшої держави Південної Америки, а саме з Бразилії. В цілому ряді провінцій, як Сао Павльо, Ріо Ґранде де Суль, Мінас Джереас і інші, до влади прийшли повстанці, які виповіли послух центральному урядові в Ріо де Жанейро. По останнім вісткам в цілій Південній і Центральній Бразилії ідуть бої між військами уряду й повстанцями. Уряд оголосив виїмковий стан. Залізнича комунікація на просторі всіх провінцій, які обняті вогнем революції, перервана. Справді уряд видає втихомирюючі комунікати, одначе інші джерела доносять про успіхи повстанців.

Не входячи в подробиці, ствердити мусимо, що ціла Південна Америка перейшла в стан затяжної крізи і революції. Причину не важко віднайти. Є нею довга економічна кріза, що являється наслідком надпродукції рільних плодів. Застій в рільній господарці спричинив сильне зубожіння широких кругів населення. Крім цього податкова система була того роду, що населення під нею вгиналося, але під теперішню пору не було в спромозі поносити всіх тягарів. Це все скомплікувало положення по всіх краях, з конечности відкрило наостіж двері для заграничних капіталів, зокрема для англійського і північно американського капіталу, котрі між собою розпочали конкуренційну боротьбу.

Коли слідимо за розвитком революційних випадків у Південній Америці, то не можемо до них підходити зі становиська европейських революційних ру-

хів. Революції в Південній Америці мають звичайно персональний підклад, а не політичний чи суспільний. Звичайно іде про зміну осіб, а не системів влади.

Колиж підходитимемо з еміґраційного становища, то сконстатувати мусимо, що всі ці випадки жахливі. Еміґрацію до Південної Америки останніми часами зустрічали сильні перепони. Тепер ті перепони зросли і на якийсь протяг часу виїзд до Південної Америки майже виключений.

Це повинні мати на увазі всі, що готовилися в найблизчому часі їхати чи то до Бразилії, Арґентини або куди інде. Виїзд до тих країв під сучасну хвилину дуже ризиковний і тому радимо кожному перечекати час скрути й революції і відложити свій виїзд.

Кінець бразилійської революції.

Після тритижневих боїв закінчилася дня 23-го жовтня 1930. р. бразилійська революція побідою повстанців, заняттям столиці Ріо де Жанейро, арештуванням попереднього уряду і підданням новому центральному урядові всіх провінціональних бразилійських урядів.

Американські і европейські часописи тільки уривково і недокладно могли подавати вісти про перебіг цілої цеї революції. З цих ґазетярських вісток пробивається, що головний напір повстанців на бразилійський центральний уряд ішов з полудня від провінцій Ріо Ґранде до Суль, Санта Катаріни і Парани, зі заходу з провінції Мінас Джереас і східно - північних приморських провінцій. Упадок центрального уряду приспішило народнє і військове повстання в столиці Ріо де Жанейро.

Великі світові держави, а передовсім Зєдинені Держави Америки підтримували центральний уряд фінансово і оружям, і не хотіли узнавати повстанців за воюючу сторону.

Новий провізоричний революційний уряд розвязав давний парлямент і проголосив, що скличе конститууючі збори, які нададуть Бразилії нову конституцію для цілої держави і поодиноких провінцій, переведуть зміну релігійних законів, управильнять імпорт і експорт, унормують податки в цілій державі і т. п.

З донесень щоденної преси, мало що зрозуміє звичайний читач. Тому що Бразилія від 1890 року є краєм, куди звертається частина української еміґрації — до війни виїхало туди понад 60.000 наших братів, а після війни виїзджає річно кілька тисячів — уважаємо за наш обовязок подати нашим майбутнім еміґрантам кілька подробиць про причини вибуху бразилійської революції і вплив її на справу майбутньої еміґрації до цього краю.

Бразилійська република, це край в південній Америці при поверхні около 8,500.000 квадратових кільометрів, отже мало що менший від Европи. Цей край є замешкалий тільки над берегами атлянтійського океану на просторі около 2.500.000 кв. кільометрів, а решта землі, це величезні непроходимі праліси в первісному стані і степи, де живуть рештки індіян, та рідкі оселі білих лісовиків т. зв. кабоклів. Замешкана полоса не є також рівномірно залюднена. Північно - східні провінції є дуже слабо замешкалі. Найгустіше заселені є центральні провінції а саме: Ріо де Жанейро, Сао Павльо, Еспіріто Санто і Мінас Джереас. Зглядно густо заселені є південні провінції Парана, Санта Катаріна і Ріо Ґранде до Суль. Ціле населення виносить около 36 міліонів душ.

Бразилійський народ це креолі, мішанина білих з індіянами і муринами. Муринів начисляється около 2.500.000 а білих іміґрантів около пять міліонів з чого половина це італійці, а решта це португальці, еспанці, німці сирійці, поляки, українці і інші. Понад 500.000 людности мешкає по великих містах, а решта по маленьких місточках і оселях. Пануючою мовою є португальська мова. Майже ціла людність є римо - католицького віроісповідання.

Бразилія, подібно як Зєдинені Держави Америки є федеральною републикою, яка називається „Зєдинені Держави Бразилії“. Вона обіймає 20 стейтів або провінцій, один федеральний дистрикт Ріо де Жанейро і одну область Акре. На чолі бразилійської републики стоїть президент, законодатну владу виконує парлямент зложений з конґресу послів і сенату. Виконуюча влада належить до ради міністрів. Послів до конґресу вибиралося досі одного на 70.000 мешканців, а в останньому конґресі було їх разом 212. Зі способу вибирання послів виходить, що провінції густіше замешкалі мають можність вибрати до конґресу більше послів, так що фактичну владу виконували вибранці центральних стейтів, а в останніх часах, президентами бразилійської републики були політики найбагатшого стейту Сао Павльо і проти них звернена була остання революція.

Одною з причин революції була фінансова господарка попередніх урядів, яка допровадила край до банкротства, що проявилося в спадку курсу бразилійської валюти. Від майже 100 літ засадничою валютою є золотий мільрайс, який ділиться на 1000 райсів. Законом з 1874 року встановлено, що один золотий мільрайс рівняється 27 англійським пенсам, (один англійський фунт штерлінґів має 20 шилінґів, а один шилінґ 12 пенсів), або 5.06 теперішних польських золотих. Але золоті мільрайси зникли з обігу вже перед 40 роками. Їх вивезено з краю за границю на покриття заграничних позичок і процентів, або населення поховало їх. Зникли з обігу також срібні, а навіть мідяні гроші, так що остався тільки паперовий мільрайс, якого курс виносив в останніх днях перед революцією всего 5 англійських пенсів, або 90 польських грошів. Цей спадок курсу мільрайса пояснюється тим, що в Бразилії на випущених більше як

два міліярди паперових грошей цілком не було ніякого покриття в золоті. А це, що мільрайс взагалі не стратив всякої вартости пояснється тим, що курс його підтримували заграничні позички та чужі валюти які оставали з надвижки заграинч. торговлі.

В затяганню позичок не мали бразилійські уряди ніяких скрупулів. З початком 1930. р. було в Бразилії внутрішного державного довгу звиш на 2 і пів міліярда мільрейсів ,а за границею державні борги виносили 148.8 міліонів фунтів штерлінгів, з чого 104.1 міль. ф. ш. було уміщено в Англії, 13.3 у Франції, 31.4 в Америці. До цих державних заграничних боргів додати треба 113.7 міліонів фунтів штерлінгів, які затягнули поодинокі бразилійські стейти, міста і кавовий інститут, так що всіх цих бразилійських довгів було в останніх часах за границею 262.5 міліонів фунтів штерлінгів, або на бразилійські гроші після останнього курсу мільрайса 12 міліярдів 600 міліонів мільрайсів. Самі проценти від цих заграничних довгів виносять річно майже 22 міліонів фунтів штерлінгів. (один фунт штерлінгів — 43.40 польських золотих.) Коли до цего додати проценти, які платить Бразилія заграниці від вложених капіталів в тамошні підприємства (банки, залізниці, електричні заведення і т. д.) то висота плачених річно заграниці процентів піднесеться більше як на 30 міліонів фунтів штерлінгів.

Заграниця має ще інші способи витягати з Бразилії готівку. Бразилія є краєм, в якому нема найважніших для великого промислу сирівців а передовсім нема там камінного вугля, заліза і нафти. Надто кліматичні відносини не сприяють збіжевій культурі, а передовсім управі пшениці. Тому мусить Бразилія спроваджувати масово фабричні вироби всякого роду, та пшеницю, муку, ячмінь і хміль. В 1927 році привезено до Бразилії ріжного роду товарів на суму майже 80 міліонів фунтів штерлінгів. Привіз цих товарів а також вивіз бразилійських товарів і пасажирів відбувається переважно на кораблях заграничних корабельних ліній, бо Бразилія не має добре розвиненої торговельної фльоти. Вкінці висилані через іміґрантів за границю зарібки і подорожі бразилійців по чужих краях побільшували значно вивіз грошей з Бразилії. Одним словом Бразилія була передовсім для Англії і Зединених Держав Америки знаменитим ринком, з якого черпано багатства аж до виснаження. Дійшло до цего, що заграничний капітал почав побоюватися, чи Бразилія буде взагалі могла сплачувати проценти і позичкові рати. Це побоювання виявилося в низькому курсі бразилійських заграничних високопроцентових позичок. В останньому часі перед революцією нотувано на льондонській біржі бразилійські довжні папери по курсі від 47 до 82 ,а з вибухом революції ці папери впали пересічно на 15 пунктів.

Піддержувати курс своеї валюти, платити заграниці ріжного роду проценти і належитість за товари і їх транспорт могла Бразилія тільки грішми, які зискувала з вивозу своїх товарів.

Що вивозить Бразилія і на які суми?

Після урядових обчислень вивезено в 1926. році з Бразилії товарів на загальну суму 93.872.000 фунтів штерлінгів, а в тому кави за 69,582, звірячих продуктів 5.194 ф. ш., кавчуку 3.359, герби мате 3.359, какао 2.667, тютюну 1.959, олійних зерен 1.891, бавовни 1.181, а решту товарів в сумі 4.816 ф. ш. становили: дерево, овочі, дороге каміння, цукор і інші. З цего зіставлення виходить, що майже 74 процент бразилійського експорту становить кава.

Дійсно кава становить головне багатство Бразилії. Протягом останніх десяти літ експортовано в Бразилії кави на суму округло 594 міліонів фунтів штерлінгів. Так отже кава є тим продуктом, який має рішаючий вплив на ціле фінансове, господарське і суспільне життя Бразилії. При продукції кави на плянтаціях працює звиш міліон людей, безпосередно з неї тягне користи кілька міліонів людей, а посередно ціла Бразилія. Як кава має добрі ціни, тоді добре є господарське положення цілого краю, як ціни падуть, починається нагло гостра кріза: Зменшення припливу заграничної валюти, спадок курсу мільрайса, застій в грошевих оборотах, застій в промислі і торговлі, безробіття, доріжня, нужда найширших мас робітництва і рільників.

А така гостра кавова кріза розпочалася в Бразилії при кінці 1929. року і виросла до правдивої катастрофи протягом 1930. р. Ціна кави на світовому ринку упала на 50 процент і нема ніяких виглядів, щоби в будучині ті відносини поправилися. Бразилійський уряд і продуценти кави затягнули в місяці квітни цего року 20 міліонів фунтів штерлінгів на ратунок цін кави. Бо заграничний капітал є так само як Бразилія заінтересований в удержанню високих цін кави, бо від цего залежить здібність Бразилії платити проценти від позичок і спроваджувати зі заграниці товари. Але затягнена в Англі позичка не змогла уратувати цін кави. Плянтаторам кави забракло грошей на виплату робітникам, по містах зросло безробіття, ціни на всі споживчі товари майже подвоїлися а курс мільрайса спав до 5 пенсів або до 90 польських, гр. В цілому краю зростало невдоволення з господарки уряду і кавових плянтаторів і спекулянтів. Населення майже цілої Бразилії підняло бунт проти центрального уряду і революція скінчилася упадком уряду.

Новий революційний уряд одержав по своїх попередниках тяжку спадщину: масу паперових грошей безвартісних з причини браку покриття в золоті, великі краєві і заграничні довги, спадок всіх бразилійських ватісних паперів, , безвиглядне положення на кавовому ринку, крах в промислі і торговлі, доріжню і безробіття, та нужду широких мас робітництва і рільників. Всі ці злидні буде мусів поконувати через довгий час новий уряд і то з найбільшими труднощами.

Тому наші еміґранти повинні безумовно тепер не виїзджати до Бразилії. Можна сподіватися, що новий бразилійський уряд поробить далекосяглі зміни в продукції і експорті кави, що прийде до парцеляції великих кавових плянтацій, що новий бразилійський іміґраційний закон дасть упривілеґоване місце тим рільничим родинам, які будуть могли приїхати до Бразилії з певною ґотівкою з наміром осісти на плянтаціях кави.

Але це все є музикою будучности. На разі кожний повинен стриматися з виїздом до Бразилії.

I. ІВАШКО.

—:-:—

Про життя в Параґваю.

Один з українських робітників, який переселився з Арґентини до Параґваю, так описує життя в цій країні:

„Параґвай, це невелика країна. Хоч в краю багато природних багатств, промисл там слабо розвинений. Населення виносить міліон осіб, по більшій части селян або хуторян. Робітництво щойно народжується. З промислових підприємств є тут декілька тартаків, є різні та ще деякі фабрики. Робітник дістає невеличку платню, але й ту пропиває, а сам ходить босий і харчується мандіокою та кукурузою.

Теплий клімат сприяє лінивству.

Тоді, коли в інших краях робітник без роботи вже по кількох тижнях примірає з голоду, то в Параґваї він роками може сидіти бездільно і може жити. Кормить його сама природа.

Параґвайський уряд, бажаючи бодай частинно піднести промисл і торговлю, віддав свою пристань до експльоатації американським капіталістам. Американські підприємці так повели свою роботу, що викликали лише оґірчення серед робітництва. Визискують вони в нечуваний спосіб робочу силу людини, а платити то не дуже кваплються. Білянс їхньої господарки такий, що протягом півтора року вони вбили чотири особи, а понад 100 покалічили.

Українських робітників в Параґваї майже нема. Є лише коло сотки українських кольоністів. більшість яких осіла над рікою Параною, на кольонії „Ірало".

До недавна життя в Параґваї плило нормальним руслом. Тепер там така сама кріза, як і в інших південно американських краях. Безробіття зросло сильно, були робітничі заворушення, наслідком чого уряд проголосив воєнне положення.

На степах життя також завмерло. Збуту продуктів нема. Багато хат опустіло, а поля заросли бур'яном. Якби не теплий клімат і плодовитість землі, то і тут був би голод.

Під сучасну пору про кольонізацію Параґваю нема що й думати. Кольонізація вимагає спокою і порядку. Вимагає також помочі уряду. А цього в Параґваї нема. Параґвайська адміністрація препогана. Недавно поліція вбила кількародина кольоністів над рікою Параною, щоби тим способом прийти до гроша. Між іншими найдено в лісі тіло українського переселенця Ковальського, який недавно туди приїхав.

Земля багата, урожайна, вільних просторів скільки хоч, але порядку нема."

——o——

В Арґентині.

По статистичним даним Ґенеральної Дирекції Іміґрації в Арґентині, прибуло до цього краю протягом першого півріччя 1930 року водною дорогою через Буенос Айрес 59.634 осіб. З цього числа еміґрантів з Польщі було 10.605 осіб.

Близчих даних щодо віроісповідання і національности еміґрантів статистика не подає. Можна лише загально про це говорити. Відсотково число представляється так: жидів коло 50 відсотків, українців 20 відсотків, білорусинів, німців і чехів коло 20 відсотків і поляків 10 відсотків.

По професії найбільше було рільних робітників. Між жидами переважали дрібні купці. Найменше було кваліфікованих робітників.

У тому самому часі число рееміґрантів виносило 37.205 осіб, між 2.162 особи з Польщі. Коли порівняти ті числа рееміґрантів, з числами з попередніх років, то ствердити можемо значну звижку. Причиною цього втеча перед безробіттям і застоєм, який переживає Арґентина під сучасну хвилину. Рееміґранти вертають не на те, щоби осісти на стало на матірній землі, але щоби по якомусь часі знову виїхати на чужину. Рееміґранти з Польщі виїзджають переважно до Франції.

Під сучасну пору арґентинський ринок праці не проявляє ніякого запотребовання на робітника.

Через три роки підряд жнива в Арґентині завели. Арґентина, як наскрізь рільничий край, не маючи продуктів на вивіз, переживає через те крізу. Посуха відбилася не лише на засівах, але також на паші. Це знову вплинуло на продукцію мяса, котре було головним предметом арґентинського експорту. Надвижка привозу над вивозом, а також спекуляції на біржі, в звязку з американською позичкою для Арґентини, обнизили на 25 відсотків вартість арґентинського песа. Наслідком цього було закриття вивозу золота з державної скарбниці, знижка вартости паперового песа, закриття державних і приватних кредитів на приватні й публичні роботи. Проєкти будови нових залізниць, доріг, мостів, іриґаційних каналів і т. і., хоч деякі з них вже були начаті, відразу припинено. Між іншим припинено будову греблі в долині ріки Найкен, яка вже досі коштувала 137 міліонів пезів. Ця сама доля стрінула іриґаційні роботи в долині Ля Ріоа, та будову залізниці з Кордоби до Сантіяґо дель Естеро, до якої звезено весь матеріял, котрий тепер ржавіє.

Витворилася одним словом прикра ситуація. Чи зможе щонебудь зробити новий уряд з генералом Урібуру на чолі, це велике питання.

Щоби в тій ситуації могли знайти заняття нові еміґранти, про це й думати не можна. Длятого виїзд під ту пору не вказаний.

—:-:—

Нова залізниця в Канаді.

Цього року скінчено в Канаді будову нової залізничої дороги, що лучить прівінцію Манітобу безпосередньо з морем. Сталева дорога довга на 510 миль кінчиться пристанею Форт Черчил над гудсоньким заливом.

Будова цього шляху тревала кільканайцять літ і коштувала не тільки багато гроша, але й труду. Праця відбувалася серед дуже неприятливих відносин. Треба було осушувати великі простори мокляквих околиць, серед хмар міліонів комарів та мух, класти рейки при морозі, що доходив до 60 степенів, висаджувати тисячі замерзлої землі динамітом, щоби з надходячою весною хоронити зимову працю перед затопленням.

Врешті факт став доконаний. Раз на тиждень курсує вже потяг, зложений з кількох ваґонів, почти та кількох полісменів, що повнять сторожу. Потяг їде дуже поволи, так що пасажири мусять кілька днів подорожувати.

Краєвид, на тлі якого перебігає потяг дуже ріжнородний. Спочатку бачимо огороди й засіяні поля. На якій 200-ній милі ліси рідшають, бачимо вже лише косодеревину, а потім росте великими просторами мох, який місцями доходить до кількох стіп глибини. Краска моху міняється, переходить з темно - зеленої в ясну, із сіравим відтинком, що нагадує водорости. Людських хат дедалі менше — довкруги пустка. Тварин також мало. Меви й малі пташки, що бродять по мокляках, це ціле життя краю.

Праця при будові шляху обіймала 4 фази: вирівнання і очищення ґрунту під шлях, положення порогів і рейок, та їх прикріплення, вирівнання шляху й підсипання піском і врешті осушення терену, що вимагає найбільшого вкладу праці.

Хто виконував цю важку працю серед дуже неприятливих відносин?

Головно „небажані" еміґранти, а саме українці, поляки, а щойно після них німці, бельґійці і інші. Вони клали підвалини під велике майбутнє Канади, вони промостили шлях для цивілізації в ці дикі, доступні лише для Ескімосів околиці.

Тяжка була праця при будові шляху, але ще важче буде удержати шлях в догідному стані через цілий рік. Шлях положений на торфі з року на рік буде осідати. Зимою сніжні заметілі, які, як наприклад в 1929 році, доходили до 15 стіп висоти, є перепоною навіть для великих плугів, що їх посувають два паровози. Не обійдеться навіть без ручної праці, щоби удержати постійну комунікацію.

Недалеко гудсонського заливу мають находитися великі поклади золота. Чи це правда, покаже майбутна. На цей випадок рух в пристані Черчил збільшиться сильно, бо туди їхати будуть шукачі золота.

Чи оплатяться кошта, які вложено в будову залізниці, сьогодні важко сказати. Пристань є вільна від ледів лише три місяці в році. Хіба що збудують великі шпіхлірі, щоби через решту 9 місяців залізниця могла туди звозити збіжжа.

Хліборобство в тих околицях не може розвиватися. Земля під мохом загалом не відмерзає, сніг щезає з кінцем червня, а появляється вже в вересні.

Збудовання нової канадійської залізниці є доказом всевладного панування людини над природою. Нічого не в силі спинити чоловіка перед поступом у найдальші і найнедоступніші околиці. Але одночасно з тим рішав тут і капітал ,цей важний чинник в розвитку економічних відносин.

——o——

В справі виїзду до Туреччини.

В попередньому числі нашого часопису помістили ми статтю, в якій подали точні інформації відносно виїзду до Туреччини, а саме, що під сучасну хвилину виїзд виключений.

Тимчасом дійшли до нас вістки, що по селах Підкарпаття вештаються якісь типи, які не лише що дораджують виїзд до Туреччини, але навіть жертвують свої услуги, обіцюючи вистаратися дозвіл на виїзд. За ті услуги кажуть собі платити й наші робітники платять.

На тому місці вдруге заявляємо, що виїхати до Туреччини ніхто не зможе, бо там нема ніяких заробітків. Ті, що інакше говорять і намовляють до виїзду, це звичайні обманці, дурисвіти, що чекають лише на легковірність людей і з того жиють. Тому треба їх вистерігатися, гонити від себе, бо вони нічого не можуть помогти, лише видурять останній гріш.

Коли хтось бажає порадитися і засягнути інформацій, цей повинен з повним довірям віднестися до кружків Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами, де йому все вияснять і порадять. Аґентам і дурисвітам ніколи не вірте!

——o——

Франція.

САМОВІЛЬНИЙ ВИЇЗД.

Еміграційний Уряд ствердив, що до Мисловиць зголошується багато робітників з цілої Польщі, що бажають, аби їх зарекрутували на виїзд до Франції.

Діється це наслідком цього, що богато робітників є неосвідомлених в тому, що в Мисловицях ніхто, з поминенням властивого Уряду Посередництва Праці, не може бути зарекрутований і що самовільно зголошених не принимають до транспортів і вони мусять на власний кошт вертати.

Супроти цього Еміграційний Уряд звернувся до всіх Урядів Посередництва Праці, щоби вони перевели відповідну інформаційну акцію.

—:-:—

Зєдинені Держави Америки.

ПЕРШІ МОРОЗИ.

У той час, коли у нас погідні осінні дні, Зєдинені Держави Америки відчувають вже перші морози. У Ню - Йорку нотовано вже 10 степенів пониже зера. Найбільші морози були в Шикаго, де одна особа замерзла. Такі самі вісти доходять з провінції.

ЧАС ПРАЦІ.

З днем 1. квітня ц. р. увійшов у життя закон, котрий вводить 44-годинний тиждень праці для робітників у державних підприємствах. Не відноситься це до поштового персоналу, ані до державних друкарських заведень. В суботи треває праця 4 години.

—:-:—

Канада.

ІМІҐРАЦІЯ.

В звязку з обмеженнями, що відносяться до рільних робітників (не британців), в часі від 1. квітня до 31. липня 1930. р., прибуло до Канади 58.270 іміґрантів, коли в тих самих місяцях минулого року прибуло 94.214 осіб.

Поміж тими іміґрантами було:

Британців	19.314
Громадян З. Д. П. А.	12.075
Громадян упривілейованих країв Европи	11.109
Громадян інших країв Европи	15.772

До цього числа треба додати 13.090 канадійців, які повернули в згаданому часі із Зєдинених Держав Америки.

—:-:—

Бразилія.

З ДНІВ РЕВОЛЮЦІЇ.

В днях боїв домашньої війни заграничні біржи не нотували курсу мільрайса. Щоби стримати паніку старий уряд зарядив в днях воєнного положення замкнення банків в Ріо де Жанейро і інших містах, які були під його владою. На відомість вибуху бунту в столиці Ріо де Жанейро припинилися бої повстанців з державними військами на всіх фронтах. Старого президента Вашінґтона Люіза арештовано і увязнено в одній військовій твердині. Наслідник президента Юлій Престес, якого вибрано в марті цего року і який мав обняти владу в місяці листопаді, утік в невідомім напрямі. Утік також цілий уряд провінції Сао Павльо. Революційні круги в Ріо де Жанейро покликали на тимчасового президента д-ра Варґаса, який в марті ц. р. був ліберальним кандидатом на президента і перепав при виборах.

—:-:—

Німеччина.

ПОВОРОТ СЕЗОНОВИХ РОБІТНИКІВ.

Після умови між польським і німецьким урядом мусять найпізніше до 1. грудня кождого року повертати до краю заняті в Німеччині робітники. Цього року цей поворот вже розпочався. Для улекшення перевозу робітничих мас узгіднили оба уряди через які граничні стації мають ці робітники переїзджати і якими поїздами. На польських граничних стаціях потворено бюра виміни грошей і заведено ріжні інші удогіднення для повертаючих.

ЧИ КІНЕЦЬ ЕМІҐРАЦІЇ ДО НІМЕЧЧИНИ?

Пруський уряд в цілі поборення великого безробіття в Німеччині і для стриму вивозу з Німеччини ґрошей опрацьовує розпорядок, аби на будуче не спроваджувати з Польщі сезонових робітників. Німецькі бюра посередництва праці мають постаратися, аби при сезонових роботах на ріллі примістити передовсім німецьких безробітних. Чи і як буде переведений цей плян пруського уряду, про це повідомимо в своєму часі заінтересованих наших робітників.

—:-:—

Припинення жидівської еміґрації до Палестини.

Англійський уряд, який виконує мандат або начальну владу над Палестиною видав декрет, який припиняє жидівську еміґрацію до Палестини. Цей декрет оправдує уряд тяжким господарським положенням і безробіттям в Палестині. В декреті зазначено, що Палестина має одержати конституційний

устрій, а при парцеляції і кольонізації земель першенство має мати місцева арабська і жидівська людність. Розпорядок англійського уряду приняли араби і цілий магометанський світ з признанням, за це обурені є жиди, які заявляють, що розпорядок англійського уряду є безправний, що це означає кінець сіонізму і мрії оснування в Палестині нової жидівської держави.

—:-:—

Осторога!

Часто на сторінках нашого органу підносили ми справу небезпеки, на яку наражені наші еміґранти зі сторони ріжних аґентів і обманців, що вештаються по усіх закутинах і використовують несвідомість наших людей. Справді за таку роботу чекає їх тяжка кара, бо закон в Польщі забороняє вести еміґраційну аґітацію і аґентів строго карає, то всеж таки вони находять поле праці для себе й добре затирають сліди по своїх вчинках.

В краю вештається багато тих галапасів. Дуже зручно відограють свої ролі. Представляються навіть, як консулі, або лікарі корабельних товариств, жертвують свої услуги, а коли вимантять гроші від еміґранта, тоді його кидають.

Такий випадок мав недавно місце на східному двірці в Варшаві. До еміґранта Василя Ґаха з Рожищ підійшов такий пан, представився як консуль, обіцяв ним занятися і полагодити всі передвиїздові формальности, а коли всі гроші опинилися в його руках, лишив еміґранта на вулиці, а сам пропав. Еміґрант без сотика в кишені не мав навіть за що вернути до дому.

Це лише один приклад. А таких прикладів можна навести ще більше.

Подивляти треба хіба наївність наших еміґрантів. Скільки вже про це не писали часописи, скільки осторог вже містили, але на людську глупоту нема ліку. Гарні, брехливі слова обманців скорше промовляють до душі неодного еміґранта, чим щирі, хоч може й не рожеві інформації.

Зокрема під сучасну хвилину треба стерегтися обманців. Тепер, коли еміґрація до всіх країв значно обмежена, коли так важко кудинебудь виїхати, еміґраційні гієни мають велике поле до попису й поживи. Неодному еміґрантові здається, що коли йому в якому інформаційному бюрі, затвердженому державою, сказали, що не може виїхати, то певно неправду йому сказали. Бо аґент говорить якраз противне, що еміґрант може виїхати. Треба попробувати. І дає віру. А потім жалує, гірко плаче, але це вже за пізно.

Тому кличемо: не вірте обманцям! Не давайте себе дурити й обкрадати! Будьте обережні!

—:-:—

Британська конференція.

Від кількох тижнів відбувається в Лондоні британська імперіяльна конференція, в якій беруть участь: англійський уряд і президенти міністри доміній Нової Фундляндії, Канади, Полудневої Африки, Австралії, Нової Зеляндії і кольонії Індія. Наради цеї конференції тайні і належать до найбільшого державного секрету. Відомою тільки є ціль цеї конференції, а саме тісніший господарський звязок Англії з її домініями.

З передвиборчої аґітації консервативної канадійської партії, з рядів якої вийшов новий консервативний уряд з президентом міністрів Беннетом на чолі, відомим є, що Канада домагається від Анґлії заведення високого мита на збіжжа недомініяльних країв, а тим самим протекції для канадійського збіжжа.

Це своє домагання висуває Беннет на конференції, а його піддержують представники інших доміній. За цю протекцію обіцюють домінії Анґлії підтримку англійського промислу і англійської еміґрації до доміній.

Наради конференції є довгі і дуже трудні. З публичних заяв англійських міністрів виходить, що анґлійському урядові тяжко є рішитися на принятя постулятів доміній, а це тому, що через це подорожілиби в Анґлії споживчі середники, а надто інші краї, з якими Анґлія стоїть у тісних фінансових, господарських і торговельних взаєминах, мусілиби шукати ринків для свого імпорту і експорту поза Анґлією і це спричинило би вменшення англійської продукції.

На кожний випадок вислід лондонської конференції буде мати рішаюче значіння для будучої еміґрації до доміній.

Там рішиться також доля нашої української еміґрації до Канади.

—o—

Еміґраційний порадник.

ЕМІГРАЦІЯ ОСІБ В ПОБОРОВІМ ВІЦІ.

Наслідком цього, що еміґраційні пашпорти можуть бути видавані еміґрантам, котрі підлягають військовим обовязкам, лише по предложенні посвідки, яка стверджує конечність їх виїзду, подаємо до відома, що на основі порозуміння Міністерства Військових Справ і Міністерства Внутрішних Справ безглядну конечність еміґрації може доказати посвідка Еміґраційного Уряду або Державного Уряду Посередництва Праці, врешті можуть це ствердити поліційні доходження.

В повищих справах Міністерство Внутрішних Справ видало обіжник, в якому просить воєводів, щоби давали потрібні інформації властям, як також

полишення адміністрації загальної свободи в оцінці условин в кожному індівідуальному випадку виїзду заграницю в цілях заробітку, одначе з узглядненням животних інтересів населення.

Видано також зарядження, що влекшує реемігрантам відношення до військової влади: реемігранти, котрі в часі побору леґально перебували заграницею на часовій еміграції, по повороті до краю не можуть власти уважати їх як таких, що ухилялися від військової служби і за це не можна їх карати.

—:-:—

До відома еміґрантів.

З днем 25 жовтня ц. р. бюра Експозитури Еміграційного Уряду у Львові, які досі містилися при вулиці Кармелітській ч. 4, перенесені до Еміграційного Дому, вул. Вишневецьких ч. 4 (ріг вул. Листопада).

Нове приміщення Експозитури Еміграційного Уряду у Львові находиться в дуже догідному місці, бо недалеко двірця і кожний еміґрант, без потреби блукання по місті, може легко туди дістатися.

Для інформації подаємо, що найкраще їхати туди трамваями, а саме трамваями з числами: 1, 6, 7, 11 і 15. На четвертому перестанку від двірця належить висісти а звідтам кілька кроків до Еміграційного Дому.

ХРОНІКА

КРАХ АМЕРИКАНСЬКИХ БАНКІВ. Як доносять закордонні часописи, коло 600 американських банків зголосило невиплачаемість.

ТЕЛЕФОНІЧНА РОЗМОВА МІЖ ЛЬВОВОМ І АРҐЕНТИНОЮ. З днем 1. листопада заведено телефонічний рух між Львовом і деякими місцевостями в Арґентині, Чіле і Уруґваю. Оплата за тримінутову розмову виносить коло 300 золотих.

СПЕКА Й СНІГ У КАНАДІ. Канадійські часописи з першої половини жовтня доносять, що в той час, коли в східній Канаді панує тепер літня спека, то на заході впали вже сніги. У Монтреалі доходила горяч до 80^{0} Фаренгайта. В деяких місцевостях на сході ростуть ще малини. У Саскачевані і в Манітобі сніг.

НЕЩАСЛИВІ ВИПАДКИ НА КАНАДІЙСЬКИХ ЗАЛІЗНИЦЯХ. Канадійські часописи доносять, що протягом місяця липня ц. р. на залізницях і залізничих перехрестях згинуло 54 осіб, а 263 віднесло рани.

ВЧИНОК ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ. У Дітройті, в Зєдинених Державах, помер недавно польський еміґрант Людвик Ґедимін. До Америки приїхав він перед 40 літами і працював як кухар. Весь час жив ощадно і ціле своє майно в квоті 200 тисяч долярів записав на краківський університет.

КОЛЮМБ БУВ В АМЕРИЦІ ПЕРЕД 1492 РОКОМ. Професор Люїс Уллоа найшов у мадридських архівах документи про Колюмба, які не були ще ніким опубліковані. З тих документів довідуємося, що Колюмб був в Америці раніше 1492 року. Уллоа твердить, що Колюмб раніше приїздив до Америки з данськими піратами. Свою подорож відбували пірати північною дорогою через Ґренляндію, Лябрадор, Нюфонленд і здовж берегів Америки доїздили до Фльориди. З документів, які відкрив Уллоа, виявляється, що Колюмб походив з катальонської родини й не мав нічого спільного з ґенуенською родиною Колюмбів. Та інші вчені кажуть, що до тих документів треба ставитися з певним недовірям, поки вони не будуть остаточно досліджені й не буде доказана їх повна автентичність.

ВЕЛИКА КІЛЬКІСТЬ БЕЗРОБІТНИХ В АВСТРІЇ. В першій половині жовтня ц. р. число безробітних в цілій Австрії виносило 74.866 осіб. Від дня 30 вересня ц. р. число безробітних в Австрії зросло о 10.900 осіб.

—o—

Оповістка.

Річні **Загальні Збори Товариства Опіки над Українськими Емігрантами** у Львові відбудуться **дня** 14 листопада ц. р. в год. 5 пополудні в льокалі Товариства при вул. Городецькій ч. 95. I. пов. з таким дневним порядком:

Відкриття зборів.

Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів

Звіт Управи з діяльности Товариства

Доповняючий вибір членів Управи і Ревізійної Комісії

Внески й запити.

Львів, 25 жовтня 1930 р.

ЗА УПРАВУ:

Микола Заячківський президент

д-р В. Константинович секретар

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні „Львівської Новочасної". Львів, вул. Пілсудского 21.